

TALOUS- JA
VEROPOLITIIKAN
LINJAT

vaalikaudelle 2023–2027

18.11.2022

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa

1. Neljä tärkeää ankkuriperiaatetta

Talous- ja veropolitiikan suunta on ankkuroitava vaalikaudella 2023-2027 vahvoihin perusperiaatteisiin, jotta Suomi saadaan palautettua kestävän julkisen talouden ja paranevan talouskasvun tielle.

Neljä tärkeää ankkuriperiaatetta:

1. VEROTUKSEN YLEISTÄ TASOA ON ALENNETTAVA, KEVENNYKSIÄ ENEMMÄN KUIN KIRISTYKSIÄ

Verotuksen yleistä tasoa on maltillisesti alennettava. Verotusta on kehitettävä kannustavuuden, kestävyys- ja kilpailukykyisyyden ja kohtuullisuuden kantavien periaatteiden pohjalta. Veropolitiikan yleisenä tavoitteena tulee olla laajan veropohjan yhdistyminen tasoltaan kohtuulliseen verotukseen. Pääomatulojen verotuksessa ja yhteisöverotuksessa on erityisen tärkeää, että veropolitiikka on ennustettavaa, johdonmukaista ja pitkäjänteistä. Painopistettä on siirrettävä työnteon verottamisesta kulutuksen ja haittojen verottamisen suuntaan keventämällä ansiotulojen verotusta. Kulutusverotuksen kiristämisessä on korkean inflaation oloissa oltava pidättyväinen. Mahdolliset välillisten verojen kiristykset tulee suunnata ympäristö- ja terveyshaittoihin kohdistuviin veroihin.

2. ANSIOTULOJEN VEROTUSTA ON KEVENNETTÄVÄ KAUTTA LINJAN, KAIKILLA TULOTASOILLA

Ansiotulojen verotuksen laajapohjainen keventäminen on paras tapa kannustaa työnteoa, ahkeruutta, yrittämistä, osaamisen kartuttamista ja uralla etenemistä. Se on avain ostovoiman ja yksityisen kulutuskysynnän kohenemiseen myös maltillisten palkkaratkaisujen oloissa. Suomen on oltava kilpailukykyinen palkkaverotuksessa. On verotettava mieluummin haittoja kuin hyödyllisiä asioita, kuten työnteoa. Ensi vaalikaudella on kevennettävä palkansaajien, yrittäjien ja eläkkeensaajien ansiotulojen verotusta kautta linjan, kaikilla tulotasoilla. Lisätulojen marginaaliveroja on alennettava yleisesti.

3. JULKISTA TALOUTTA ON SOPEUTETTAVA MENOSÄÄSTÖILLÄ

Julkisten menojen taso on liian korkea suhteutettuna kansantalouden kantokykyyn. Valtiontaloudessa on näköpiirissä sitkeästi suuri alijäämä. Luottamus valtiontalouden huolelliseen hoitoon on heikentynyt. Suunnan on muututtava ja kehysmenettelyn uskottavuus palautettava. Tarvittava julkisen talouden sopeutus on tehtävä menosäästöillä, ei verotusta kiristämällä. Valtiontaloudessa on palattava kuluvan vaalikauden lipsumisten jälkeen tiukkoihin ja pitäviin menokehyyksiin. Varat tarpeelliseksi katsottuihin lisämenoihin on jatkossa löydettävä menoja uudelleen kohdentamalla, ei menokehyyksiä väljentämällä.

4. KESTÄVYYSVAJETTA ON PURETTAVA RAKENNEUUDISTUKSILLA

Julkiseen talouteen kohdistuu pitkällä aikavälillä väestön ikääntymisestä johtuva kestävyysvaje, jota on purettava rakenneuudistuksilla. Sosiaaliturvan uudistaminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksen jatkaminen ovat tällöin avainasemassa. Niiden on johdettava työnteon kannustimien paranemiseen ja julkisten palvelujen tuottavuuden kohenemiseen. Uudistuksilla on saatava aikaan kustannussäästöjä ja niiden on edistettävä työllisyysasteen nousua ja tehdyn työn määrän lisäämistä.

2. Talouspolitiikka, julkinen talous

TALOUSPOLITIIKAN LÄHTÖKOHDAT

Suomen talous on saatettava kuluvaan vaalikauden kriisien jälkeen uudelleen kestävänsä kasvun tielle, jotta hyvinvointiyhteiskunta voi säilyä elinvoimaisena. Tämä edellyttää määrätietoisen kasvuhakuista talouspolitiikkaa vaalikaudella 2023-2027.

Kasvu edellyttää sekä kotimarkkinoiden että viennin vetoa. Kotimarkkinoiden osalta ratkaisevaa on yksityinen kotimainen kysyntä, viennin osalta kilpailukyky.

Kotimarkkinoiden hyvän kehityksen kannalta keskeistä on vahvistaa kuluttajien horjunutta luottamusta sekä koko kansantalouden että oman henkilökohtaisen talouden tuleviin näkymiin. Ostovoimaa koskevat odotukset ovat heikentyneet inflaation kiihdyttyä. Kuluttajien luottamusta on syytä ylläpitää myös tilanteessa, jossa yleinen ansiokehitys jää ainakin väliaikaisesti vaatimattomaksi suhteessa hintojen nousuun. Se edellyttää tulevalta hallitukselta selvää irtisanoutumista ostovoimaa leikkaavasta verotuksen kiristämisestä.

Viennin kilpailukykyyn ylläpitäminen vaatii tuottavuuden parantamista ja pidättyvää kustannuskehitystä. Näitä tavoitteita on edistettävä kannustavilla ja yksityistä kulutuskykyä ylläpitävillä veroratkaisuilla. Verotuksen maltillinen keventäminen on avainasemassa yksityiseen kysyntään perustuvan terveen talouskasvun edistämisessä alkavalla vaalikaudella.

Julkista taloutta ei ole mahdollista kestävästi tasapainottaa ilman talouskasvua ja työllisyyden paranemista. Työllisyyden osalta on pidemmällä aikavälillä tavoiteltava 80 prosentin työllisyysastetta. Työhön osallistumisen lisäksi on edistettävä tehdyn työn määrän lisäämistä ja etenemistä osapäiväisestä kokoaikaiseen työhön.

Finanssipolitiikan liikkumavaraa rajoittaa julkisen talouden sitkeä alijäämä ja huomattava kestävyysvaje. Olennaista on toteuttaa tarvittavat sopeutustoimet menotaloudessa, ei verotusta kiristämällä. Valtiontaloutta on seuraavien kahden vaalikauden aikana pitkäjänteisesti sopeutettava menosäästöillä. Julkisessa menotaloudessa on noudatettava korostettua pidättyvyyttä ja kehysmenettelyn uskottavuus on palautettava. Veropolitiikka on ankuroitava verotuksen yleisen tason maltilliseen alentamiseen ja kevennysten kohdistamiseen erityisesti ansiotulojen verotukseen.

JULKISEN TALOUDEN PITKÄN AIKAVÄLIN TASAPAINOTUS, KESTÄVYYSVAJE, RAKENNEUUDISTUKSET

Julkisessa taloudessa nähtävissä oleva pitkän aikavälin kestävyysvaje johtuu väestörakenteen muutoksesta aiheutuvasta ikäsidonnaisten menojen kasvupaineesta. Rahoitusohjan

kestävyyden kannalta työllisyys ja tuottavuus ovat avainasemassa. Kestävyydvajeeseen on siksi mahdollista tehokkaasti puuttua vain rakenneuudistuksilla, joilla parannetaan työllisyyttä ja puretaan pitkäjärjenteisesti menopaineita, joita väestön ikääntymisestä aiheutuu.

Hyvinvointipalvelujen tuottavuuden parantaminen on tehokkain tapa purkaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajetta. Sosiaali- ja terveystalouden uudistusta on jatkettava tavalla, joka johtaa julkisten palvelujen tuottavuuden selvään paranemiseen ja siten mahdollistaa menosäästöt palvelujen tasosta tinkimättä.

Työllisyyden kohentaminen on toinen keskeinen keino lisätä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä. Pidemmällä aikavälillä on tavoiteltava 80 prosentin työllisyysastetta. Työkäisen väestön määrän kääntymisen laskuun merkitsee sitä, että työllistymismahdollisuudet jatkossa paranevat. Mikäli myös työn tarjonta on riittävää, edellytykset työurien pitenemiselle ja työllisyysasteen nostolle ovat olemassa.

Sosiaaliturvan uudistuksella on parannettava työnteon kannustimia ja purettava suoranaisia kannustinloukkuja. Työhön osallistumisen ohella on edistettävä tehdyn työn määrän lisäämistä ja siirtymistä osa-aikatyöstä kokoaikaiseen työhön. Työntekoon kohdistuvan verotuksen keventäminen edistää osaltaan työurien pidentämisen ja työllisyyden parantamisen tavoitteita. Myös työelämän yleinen kehittäminen, työhyvinvoinnista ja työllistämisen kannusteista huolehtiminen sekä työkykyä ylläpitävä toiminta ovat tärkeitä.

VALTIONTALOUS

Valtiontaloudessa on suuri ja sitkeä alijäämä. Koronapandemiasta ja Ukrainan sodasta aiheutuneet lisämenot ovat olleet pääosin kertaluonteisia, joten ne eivät selitä näköpiirissä olevia suuria alijäämiä. Hallitus väljensi aiempia budjettikehyksiä heti kuluvan vaalikauden alussa, ja näistä väljennetyistäkin kehyksistä on lipsuttu lisää vaalikauden aikana. Kalliita uudistuksia on edelleen tehty ja pysyviä menolisäyksistä päätetty ilman vastaavia säästöjä toisaalla. Menoja ei ole asetettu tärkeysjärjestykseen. Luottamus valtiontalouden huolelliseen hoitoon ja budjettikehysten uskottavuuteen ovat heikentyneet. Tähän huolestuttavaan kehitykseen tarvitaan jatkossa selvä suunnanmuutos.

Valtion menojen kehitys on saatava vaalikaudella 2023-2027 parempaan hallintaan. Riittävän tiukat kehykset valtion menoille on vahvistettava heti vaalikauden alussa ja niistä on pidettävä tinkimättä kiinni. Valtiontalouden saattaminen kestäväälle uralle edellyttää useamman vaalikauden aikana tehtävää menosopeutusta. Säästöjen tarve ja mittaluokka on vahvistettava vaalikauden alkaessa tuoreiden tilastojen ja päivitettyjen suhdannearvioiden pohjalta. Olennaista on toteuttaa tarvittavat sopeustoimet menotaloudessa, ei verotusta kiristämällä.

Kansainväliseen talouskehitykseen ja toimintaympäristöön liittyy vaalikaudella 2023-2027 poikkeuksellista epävarmuutta. Valtiontaloudessa mahdollisesti tarvittavia määräaikaista poikkeustoimia on arvioitava tilanteen mukaan. Olennaista on, ettei mahdollisesti tarvittavia väliaikaisia poikkeustoimia sekoiteta valtiontalouden pitkäjärjenteeseen ja kestävään hoitamiseen, joka ankkuroidaan uskottavaan kehysmenettelyyn.

3. Veropolitiikka

VEROPOLITIIKAN YLEINEN LINJA

Vuosien 2023-2027 veropolitiikalla on määrätietoisesti vahvistettava suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rahoitusperustaa edistämällä hyvää talouskehitystä ja kaikkien suomalaisten osallistumista yhteisen tulevaisuuden rakentamiseen. Verotuksen on entistä paremmin kannustettava kansalaisia omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen.

Veropolitiikan keskeinen päämäärä on talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn edistäminen. Veropolitiikan yleisenä tavoitteena tulee olla laajan veropohjan yhdistyminen tasoltaan kohtuulliseen verotukseen.

Kasvava talous, paraneva työllisyys ja koheneva kilpailukyky laajentavat veropohjaa ja siten osaltaan turvaavat myös hyvinvointiyhteiskunnan saamia verotuottoja.

Verotuksen rakennetta on johdonmukaisesti kehitettävä työhön kohdistuvien verojen keventämiseksi. Verotuksen rakenteita uudistamalla on edistettävä osaamisen ja henkisen pääoman jatkuvaa kasvua Suomessa. Veromuutoksilla kannustetaan kansalaisia työnteeseen ja yrittämiseen.

Avain työllistävään talouskasvuun on työhön kohdistuvan kohtuuttoman ankaran verotuksen asteittainen keventäminen kautta linjan, kaikilla tulotasoilla.

Verotuksen painopiste siirtyy työnteon verottamisesta kulutuksen ja ympäristöhaittojen verottamisen suuntaan, kun verotuksen keventäminen keskitetään ansiotulojen verotukseen. Mikäli kulutusveroja korotetaan, on ansiotulojen veroja samalla kevennettävä enemmän, jotta kokonaisuus on ostovoimaa vahvistava.

ANSIOTULOJEN VEROTUSTA KEVENNETÄÄN KAUTTA LINJAN, KAIKILLA TULOTASOILLA

Ansiotulojen verotuksen keventäminen on vuosien 2023-2027 veropolitiikan tärkein tavoite. Ansiotulojen verotusta yleisesti keventämällä kannustetaan työntekoa, ahkeruutta, yrittämistä, osaamisen kartuttamista, tuottavuuden lisäämistä ja uralla etenemistä.

Kevennys on avainasemassa, kun pyritään parantamaan työllisyyttä, lisäämään kansalaisten ostovoimaa ja tukemaan kotimaiseen kysyntään perustuvaa talouskasvua. Kevennyksillä turvataan suomalaisen työn asemaa kansainvälisessä kilpailussa ja vahvistetaan hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjaa.

Maltillisen palkkalinjan jatkamista pidetään usein toivottavana työllisyyden ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Laajapohjainen ansiotulojen verotuksen keventäminen on avain ostovoiman ja yksityisen kulutuskysynnän kohentamiseen myös maltillisten palkkaratkaisujen

oloissa. Erityisen tärkeää on keskituloisten verotuksen keventäminen. Palkkamaltilti vaatii ensi vaalikaudella tuekseen veronkevennyksiä kautta linjan, kaikilla tulotasoilla.

Suomen erityispiirre on ankara lisätuloihin kohdistuva marginaaliverotus kaikilla tulotasoilla. Veroprogressio on jyrkkä. Pienten palkkatulojen verotus on Suomessa jo kansainvälisesti vertailtuna kohtuullista, mutta tulojen noustessa ero muihin maihin kasvaa Suomen tappioksi.

Valtion tuloveroasteikkoon säädettiin solidaarisuusveroksi kutsuttu ylimääräinen kahden prosenttiyksikön asteikkoporras vuonna 2013. Väliaikaiseksi tarkoitettu solidaarisuusvero on ollut käytössä jo kymmenen vuoden ajan. Tulevalla vaalikaudella on viimein aika luopua väliaikaisesta solidaarisuusverosta osana ansiotulojen veronkevennysten kokonaisuutta. Ruotsissa ylimmästä asteikkoportaasta luovuttaessa arvioitiin, että se ei aiheuta ainakaan pitkällä aikavälillä tuloverotuottojen menetyksiä. Suomessa tehdyt laskelmat viittaavat samaan suuntaan.

Työnteon kannustimien yleiseksi parantamiseksi on perusteltua kohdistaa kevennykset kaikkien ansiotulojen verotukseen. Kilpailu osaavista työntekijöistä ja heidät palkkaavista yrityksistä korostaa tarvetta ulottaa kevennykset myös suurten ansiotulojen verotukseen.

Verotus ei saa millään tulotasolla kohtuuttomasti rangaista suomalaisia koulutuksesta, uralla etenemisestä tai osaamisen karttumisesta. Ansiotulojen verotusta on perusteltua keventää kaikilla tulotasoilla. Lisätuloihin kohdistuvia marginaaliveroja on alennettava kautta linjan.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Ansiotulojen verotusta kevennetään kautta linjan, kaikissa tuloluokissa. Lisätulojen marginaaliveroja alennetaan kaikilla tulotasoilla. Tavoitteena on toteuttaa asteittain noin kahden miljardin euron veronkevennykset.
- Valtion tuloveroasteikkoon säädetty väliaikainen solidaarisuuskorotus poistetaan osana yleisten kevennysten kokonaisuutta.
- Lisäksi tuloveroperusteita muutetaan vuosittain niin, että yleisen ansiotason nousun sekä sosiaalivakuutusmaksujen muutosten verotusta kiristävä vaikutus puretaan. Tämä ei ole kevennys, vaan estää verotuksen muutoin tapahtuvan kiristymisen.
- Eläkkeiden verotusta kevennetään saman verran kuin palkka-verotusta. Eläketulojen perusteettomasta lisäverosta luovutaan.

YHTEISÖVERO PIDETÄÄN KILPAILUKYKYISENÄ, PÄÄOMATULOJEN VEROTUSTA EI KIRISTETÄ, OSAKESÄÄSTÖTILIÄ JA HANKINTAMENO-OLETTAMAA KOHENNETAAN

Pääomatulojen verotusta ja yritysverotusta kehitettäessä tavoitteena on ylläpitää säästämiseen ja yrittämiseen kannustava, tasoltaan kohtuullinen ja kansainvälisesti kilpailukykyinen verojärjestelmä. Näiden veromuotojen osalta on erityisen tärkeää, että veropolitiikka on ennustettavaa, johdonmukaista ja pitkäjänteistä. Olennaista on, ettei säästämiseen ja yritystoimintaan kohdistuvia tuloveroja millään osa-alueella ainakaan kiristetä nykyisestä.

Yhteisöveron kohtuullinen taso on erityisen tärkeä osa kasvuhakuista veropolitiikkaa. Liian ankara yritysverotus vähentää kotimaista pääomakantaa, alentaa työn tuottavuutta ja päätyy viime kädessä kotimaisten palkansaajien rasiin.

Kansainvälinen verokilpailu on tiivistä yritysverotuksessa. Yhteisöverokannan tulee olla sellainen, että kansainvälisesti toimivilla yrityksillä on riittävät kannusteet investoida ja sijoitua Suomeen. Yhteisövero on tällä hetkellä kilpailukykyisellä ja kannustavalla tasolla moneen kilpailijamain verrattuna, mutta mikäli tilanne muuttuisi, on oltava valmius alentaa maltillisesti yhteisöverokantaa.

Yritysten vahvat taseet ovat tärkeä suhdannepuskuri, jonka arvo erityisesti työllisyyden kannalta korostuu aina taantumien aikana. Tämä on syytä jatkossakin huomioida pääoma- ja yhteisöverotuksen kokonaisuutta arvioitaessa. Yhteisöverosta ja osinkotulojen verotuksesta yhdessä koostuvaa listaamattomien yhtiöiden jakaman voiton verotusta ei tule kiristää.

Kansalaisten laajapohjaista ja pitkäjänteistä osakesäästämistä edistetään osakesäästötilillä. Osakesäästötilin käyttöönotto on ollut tärkeää kansalaisten tasapuolisen kohtelun kannalta, sillä se on tuonut uuden laajasti käyttökelpoisen ja verokohtelultaan pitkälle neutraalin vaihtoehdon muiden välillisten sijoitusmuotojen rinnalle. Osakesäästötilille talletettaville varoille on kuitenkin asetettu poikkeuksellinen enimmäisraja. Tätä keinokekoista rajaa on syytä asteittain korottaa.

Luovutusvoittojen verotuksessa riskiä yleisen inflaation mukaisen arvonnousun verottamisesta pienennetään hankintameno-olettamilla. Inflaation huomattavan kiihtymisen myötä nykyisiä hankintameno-olettamia on perusteltua korottaa esimerkiksi kymmenellä prosenttiyksiköllä.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Yhteisöverokanta pidetään toistaiseksi ennallaan 20 prosentissa. Kilpailuaseman muuttuessa on oltava valmius tarvittaessa alentaa maltillisesti yhteisöverokantaa.
- Pääomatulojen verotusta ei kiristetä.
- Osakesäästötilille talletettävien varojen enimmäismäärää korotetaan.
- Luovutusvoittojen hankintameno-olettamia korotetaan kymmenen prosenttiyksikköä.

ASUNTOLAINOJEN KORKOVÄHENNYKSEN OSITTAINEN PALAUTTAMINEN ON TOIMIVA KRIISIAJAN VASTAANTULO ASUNTOVELALLISILLE

Omistusasuminen on suomalaisten selvästi yleisimmin toivoma asumismuoto tulotasosta riippumatta, joten on tärkeää edistää kansalaisten laajapohjaista mahdollisuutta osallistua ostajana asuntomarkkinoille. Asuntosäästäminen asuntolainaa hyväksikäyttäen mahdollistaa omistusasumisen vaihtoehtona myös niille, joiden varallisuus ei muutoin tee oman kodin hankkimista mahdolliseksi.

Kuluvan vaalikauden alussa asuntolainan korkovähennykseen oikeutti vielä 25 prosenttia maksetuista koroista. Vaalikauden aikana vähennys poistettiin kokonaan.

Korkovähennys paransi asuntolainaa tarvitsevien asunnonostajien suhteellista asemaa asuntomarkkinoilla suhteessa sijoittajiin, perintöjä saaviin tai muutoin valmiiksi varakkaisiin henkilöihin. Korkovähennyksellä oli siksi jatkuvasti tärkeä yhteiskunnallinen tehtävä laajapohjaisten ja tasapuolisten omistusasuntomarkkinoiden synnyttämisen ja ylläpitämisen kannalta.

Korkovähennyksen merkitys asuntovelallisille oli poikkeuksellisen alhaisten korkojen aikana rajallinen, mutta tilanne on muuttumassa, kun korot ovat kääntyneet uudelleen nousuun. Siksi asuntolainojen korkovähennys on jatkuvasti pidettävä työkalupakissa, jotta asuntosäästäjien kasvavia korkomenoja voidaan tarpeen vaatiessa tulla vastaan vähennys-oikeus osittain palauttamalla.

Asuntokauppoihin kohdistuva varainsiirtovero nostaa osaltaan kynnystä muuttaa työn pe-
rässä. Nykyisin asunto-osakeyhtiön osakkeiden hankintaan kohdistuu kahden prosentin ja
asuin kiinteistöjen hankintaan neljän prosentin varainsiirtovero. Näiden verojen alentami-
nen vähentäisi varainsiirtoveroista aiheutuvia haittoja.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Asuntolainojen korkovähennyksen osittainen palauttaminen pidetään toimivana kriisiajan keinona vastata korkotason poikkeukselliseen nousuun.
- Asuntokauppoihin kohdistuvaa varainsiirtoveroa alennetaan.

KOTITALOUSVÄHENNYKSEN KOKEILUA JATKETAAN, OMAVASTUU POISTETAAN

Kotitalousvähennys on osoittautunut hyvin toimivaksi osaksi kannustavaa ja työllistävää
verojärjestelmää ja onnistuneeksi täsmäaseeksi kotitalouksien teettämässä töissä aiemmin
rehottanutta harmaata taloutta vastaan.

Kotitalousvähennyksen myötä on synnytetty työllistävä kotitalouspalvelujen toimiala käy-
tännössä tyhjistä. Harmaa talous on suurelta osin hävinnyt kotitaloustyön markkinoilta
vähennyksen ansiosta. Samalla kotitalouspalveluja ostavan kuluttajasuoja on kohentunut.
Kotitalousvähennys edistää tehokasta työnjakoa yhteiskunnassa ja kansalaisten mahdolli-
suutta osallistua täysipainoisesti työelämään.

Kotitalousvähennys on myös yhä merkittävämpi tuki ikäihmisten tarvitsemien sosiaalipal-
velujen hoitumisessa.

Kuluvalla vaalikaudella käynnistettiin kokeilu, jossa muiden kuin remonttien osalta vähen-
nysprosenttia ja vähennyksen enimmäismäärää korotettiin vuosille 2022-2023. Kahden
vuoden aika on aivan liian lyhyt, varsinkin kun kokeilu aloitettiin huomattavan poikkeuk-
sellisena aikana. Kokeilua onkin syytä jatkaa koko tulevan vaalikauden ajan eli vuoteen
2027 asti.

Kotitalousvähennyksestä tulee poistaa keinotekoinen sadan euron omavastuu, joka kohte-
lee epäoikeudenmukaisesti vähäisen määrän kotitaloustöitä teettäviä kansalaisia ja tekee vä-
hennyksen määrän laskemisen tarpeettoman vaikeaselkoiseksi. Omavastuun käyttöönottoa
perusteltiin aikanaan sillä, että näin haluttiin rajoittaa kuittien lähettämistä Verohallinnolle.

Tämä perustelu ei ole ollut enää pitkään aikaan pätevä, sillä vähennyksen tekijä säilyttää joka tapauksessa kaikki vähennykseen liittyvät tositteet itse.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Kotitalousvähennyksen vuosina 2022-2023 käynnistynyttä kokeilua, jossa muiden kuin remonttitoiden osalta vähennys on 60 prosenttia ja enintään 3500 euroa, jatketaan vuoteen 2027 asti.
- Kotitalousvähennyksen sadan euron omavastuu poistetaan.

TYÖMATKAKULUT OSAKSI TULONHANKKIMISVÄHENNYSTÄ, VÄHENNYSTEN TUPLALEIKKURI HISTORIAAN

Suomalaisen tuloverotuksen huolellisesti vaalittu periaate on verottaa vain tuloa, josta on ensin vähennetty sen hankinnasta aiheutuvat kustannukset. Työssä käymisestä aiheutuneet kulut on lähtökohtaisesti vähennettävä todellisen suuruksina. Nykyinen vähennysjärjestelmä on tässä suhteessa huomattavan puutteellinen. Etä- ja hybridityön yleistyminen on entisestään korostanut nykyisen vähennysjärjestelmän rakenteellisia ongelmia.

Työmatkakulujen ja muiden tulonhankinnan menojen nykyinen eriytetty vähennysjärjestelmä on mutkikas, epäoikeudenmukainen ja synnyttää perusteettomasti väliinputoajia. Työmatkakulujen omavastuusta ja tulonhankkimismenojen vakio-osasta syntyy tuplaleikkuri, joka jättää perusteettomasti monien työssäkäyvien kansalaisten tulonhankinnasta aiheutuvat todelliset kulut kokonaan huomiotta.

Työssäkäynnin vähennyksiä on syytä korjata yhdistämällä työmatkakulut osaksi yleistä tulonhankkimisvähennystä. Samalla voidaan luopua kokonaan työmatkakulujen erillisestä omavastuusta, joka sulautuisi jatkossa osaksi tulonhankkimisvähennyksen vakio-osaa.

Tulonhankkimisesta aiheutuvien kustannusten vähentäminen kaipaava ensi vaalikaudella myös muilta osin läpikäyntiä. Muun muassa etätyön kaavamaisista työhuonevähennyksistä on syytä jatkossa kehittää ja korottaa.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Työmatkavähennys yhdistetään osaksi yleistä tulonhankkimisvähennystä ja työmatkakulujen perusteettomasta erillisestä omavastuusta luovutaan.
- Tulonhankinnan vähennyksiä ajantasaistetaan muun muassa työhuonevähennyksen osalta.

PERINTÖ- JA LAHJAVEROA KOHTUULLISTETAAN, ASTEIKON ALARAJAA KOROTETAAN

Kohtuullinen perintö- ja lahjavero on perusteltu osa Suomen verojärjestelmää, mutta verotuksen kiristytessä sen oikeutus vähenee ja kohtuuttomuuksiin johtavat käytännön tilanteet yleistyvät.

Noin kymmenen vuotta sitten toimeenpannut mittavat kiristykset veivät perintö- ja lahjaverotusta väärään suuntaan. Sittemmin toteutetut huojennukset ovat olleet pieni korjausaskel, mutta vuoden 2011 tasoon on silti yhä matkaa.

Perintöveroasteikon alarajaa ei ole korotettu vuoden 2009 jälkeen. Perittävien omaisuuksien arvo nousee yleisen hintatason mukana, joten alarajan korottaminen olisi kohtuullista ja se huojentaisi erityisesti pienten perintöjen verotusta. Myös puoliso- ja alaikäisyysvähennysten tasoa on syytä arvioida.

Perintöveron maksuvelvollisuus syntyy perinnönjättäjän kuolinhetkellä. Silloin kun omaisuus koostuu pääosin vaikeasti realisoitavasta omaisuudesta, kuten muuttotappiopaikkakunnalla sijaitsevasta tai lesken lakimääräisen hallintaoikeuden kohteena olevasta asunnosta, realisoituu vero maksettavaksi ennen kuin perillinen tosiasia on saanut varat veron maksuun. Tilanne on monesti kohtuuton. Perintöverotuksessa tulee ottaa käyttöön laajempi mahdollisuus korottamaan perintöveron maksuaikaan.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Perintö- ja lahjaveroasteikkoja huojennetaan.
- Perintöveroasteikon alarajaa korotetaan.
- Perintöverotuksessa laajennetaan mahdollisuutta korottamaan maksuaikaan perustelluissa tilanteissa.

KIINTEISTÖVEROJEN ARVOSTUSPERUSTEIDEN UUDISTUSTA SELVITETÄÄN

Kiinteistöverotusta on kehitettävä niin, että muutokset ovat laajasti hyväksyttävissä ja kestävät aikaa. Kiinteistöveron arvostusperusteiden pitkään vireillä ollutta uudistamista on syytä huolellisesti selvittää vaalikauden aikana. Uudistuksen toteuttamista on arvioitava kattavien ja luotettavien vaikutusarvioiden pohjalta. Mahdolliset muutokset eivät saa toteutuessaan johtaa kohtuuttomiin muutoksiin kenenkään kiinteistöverossa. Tämä on erityisen tärkeää nykyisessä tilanteessa, jossa asumiskustannukset ovat jo muutoinkin olleet huomattavassa nousussa.

Kiinteistövero kohdistuu kattavasti asumiseen ja sen suhteellinen merkitys kuntien verotuloissa on sote-uudistuksen jälkeen entistä suurempi. Siksi on välttämätöntä varata riittävästi aikaa uudistuksen huolelliseen valmisteluun ja vaikutusten kunnolliseen selvittämiseen.

Kiinteistöverotuksen arvostusperusteisiin tehtävien muutosten toteuttaminen kaikkien kiinteistönomistajien kannalta kohtuullisella tavalla edellyttää verojen kiinteistökohtaisen kiristymisen hillitsemistä tehokkaalla ja pysyvällä muutosrajoittimella.

Koska tavoitteena ei ole kiinteistöverotuksen yleinen kiristäminen, on kuntien kiinteistöveroprosentteja alennettava vastaavasti. Tämän varmistamiseksi on syytä selvittää myös kuntien päätäntävällän rajoittamista uudistuksen yhteydessä samaan tapaan, kuin toimittiin sote-uudistuksessa kunnallisveroprosenttien osalta.

Korkeaksi viritetty kiinteistövero johtaa helposti kohtuuttomiin tilanteisiin, sillä kiinteistövero kohdistuu kattavasti asumiseen, minkä lisäksi kiinteistöjen verotusarvot määräytyvät jatkossakin karkein perustein. Kiinteistöveroprosenttien ylärajoilla on siten edelleen merkitystä kohtuuttomien tilanteiden ennaltaehkäisemisessä.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Kiinteistöveron arvostusperusteiden uudistamisen huolellisessa selvittämisessä laaditaan kattavat vaikutusarviot, joiden pohjalta voidaan arvioida mahdollisten muutosten toteutustapaa ja aikataulua.
- Kiinteistöverojen yleisen kiristymisen estämiseksi selvitetään kuntien päätösvallan kiinteistöveroprosenteista rajoittamista arvostusperusteiden uudistamisen yhteydessä.
- Yksittäisen kiinteistön verotusarvon vuosittaista muutosta rajoitetaan tehokkaalla ja pysyvällä muutosrajoittimella, jotta muutokset eivät aiheuta kohtuuttomia veronkorotuksia.
- Kohtuuttomien tilanteiden ehkäisemiseksi kiinteistöveroprosenteissa säilytetään ylärajat, joita alennetaan arvostusperusteiden muutosten perusteella.
- Kiinteistöveroprosenttien alarajoja alennetaan niin, että missään kunnassa ei ajauduta kiinteistöverojen pakkokiristykseen ja toisaalta kunnilla on halutessaan mahdollisuus myös keventää kuntalaisten kiinteistöveroa.

AUTOJEN VEROTUKSESSA SIIRRETÄÄN PAINOPISTETTÄ HANKINNASTA KÄYTTÖÖN, LIIKENTEEEN VEROTUKSEN KOKONAISUUTTA SELVITETÄÄN

Autokannan keski-ikä on Suomessa korkea, joten kannan uudistumista nopeuttava auto-veron alentaminen on perusteltua. Samalla on mahdollista siirtää edelleen verotuksen painopistettä käytön aikaisen ajoneuvoveron suuntaan. Muutokset on toteutettava asteittain, jotta ne ovat kohtuullisia eri aikoina auton hankkineiden kannalta.

Liikenteen verotukseen ei tarvita alkavalla vaalikaudella uutta valtakunnallista tiemaksua. Polttoainevero on edelleen tehokas päästöperusteinen tienkäyttömaksu.

Liikenteen verotuksen kehittämisestä on tehty eri vaalikausilla karkeita selvityksiä ja myös esityksiä mittaviksi uudistuksiksi. Avoimia kysymyksiä on paljon. Aiheeseen liittyvää selvitystyötä on syytä jatkaa myös alkavalla vaalikaudella. Ympäristöohjauksen lisäksi ennustettavuus ja tekniikkaneutraalius ovat tärkeitä lähtökohtia.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Auton hankintaan kohdistuvaa autoveroa alennetaan. Verotuksen painopistettä siirretään maltillisesti ja asteittain auton käytön aikaisen ajoneuvoveron suuntaan.
- Liikenteen verotuksen kokonaisuutta ja eri uudistusvaihtoehtoja selvitetään vaalikauden aikana.

KULUTUSVEROTUKSESSA HUOMIOIDAAN YMPÄRISTÖ- JA TERVEYSHAITAT, KOROTUKSET SUUNNATAAN VALMISTEVEROIHIN

Ansiotulojen verottamisesta aiheutuu suurempi hyvinvointitappio kuin kulutuksen verottamisesta. Ansiotuloverotuksella on myös kielteisempi vaikutus talouskasvuun kuin kulutusveroilla. Verotuksen painopistettä on siirrettävä työn verottamisesta kulutuksen verottamisen suuntaan keventämällä ansiotulojen verotusta.

Verotuksen painopiste siirtyy työnteon verottamisesta kulutuksen ja ympäristöhaittojen verottamisen suuntaan, kun verotuksen keventäminen keskitetään ansiotulojen verotukseen. Mikäli kulutusveroja osana kokonaisuutta korotetaan, on ansiotulojen veroja samalla kevennettävä enemmän, jotta muutosten yhteisvaikutus on ostovoimaa vahvistava.

Arvonlisäverokannat ovat jo nyt korkeat. Inflaation huomattavan kiihtymisen takia arvonlisäverokantojen korottaminen ei ole perusteltua ajankohtaisessa tilanteessa. Pidemmällä

tulevaisuudessa voidaan harkita arvonlisäverokantojen vähäistä korotusta osana verotuksen rakenneuudistuksia. Alkavalla vaalikaudella arvonlisäverokantojen korotuksista on kuitenkin syytä pidättäytyä.

Verotuksen painopisteen siirtämistä kulutusverojen suuntaan on mahdollista toteuttaa korottamalla maltillisesti ympäristö- ja terveyshaittoihin kohdistuvia valmisteveroja. Ajankohtaisessa tilanteessa myös valmisteverojen kiristystä rajoittaa kuitenkin energian markkinahintojen huomattava nousu. Energiaverotuksen tulevia muutoksia harkittaessa on huomioitava markkinahintojen kehitys.

Terveyshaittoihin kohdistuvien verojen osalta korotukset ovat kulutuksesta aiheutuvien haittojen takia erityisen perusteltuja alkoholin, tupakkatuotteiden ja virvoitusjuomien verotuksessa. Korotuksia ei voida kuitenkaan tehdä rajattomasti, jotta kysyntä ei ohjautuisi liian suuressa määrin tuontiin ulkomailta.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Arvonlisäverokannat pidetään ennallaan. Arvonlisäverokantojen korottaminen ei ole perusteltua lähivuosina inflaation voimakkaan kiihtymisen takia.
- Kulutusverojen korotukset suunnataan ensisijaisesti haittoihin kohdistuviin valmisteveroihin.
- Energiaverotuksen tulevia muutoksia harkittaessa huomioidaan markkinahintojen kehitys. Liikennepolttoaineiden tai kuluttaja-sähkön valmisteveroja ei koroteta, mikäli markkinahinnat pysyvät poikkeuksellisen korkealla tasolla.
- Terveyshaittoihin kohdistuvien alkoholiveron, tupakkaveron ja virvoitusjuomaveron maltillinen korottaminen on edelleen perusteltua.
- Muita terveys- ja ympäristöhaittoihin kohdistuvia veroja selvitetään.

VEROASIOIDEN DIGITAALISTA HOITAMISTA HELPOITETAAN, MYÖS PERINTEISET ASIOINTIKANAVAT TURVATAAN

Viranomaisasiointinnissa kaikille kansalaisille on turvattava omien digitaitojen mukainen asiointimahdollisuus. Henkilöiden viranomaisasiointin digitalisoinnissa pääpainon tulee olla asiointikanavien käytettävyyden kehittämisessä ja digiasioinnin helpottamisessa. Sähköis-

tä asiointia ei tule säätää pakolliseksi.

Jos käyttöön otetaan oletusarvoinen sähköinen asiointi viranomaisissa, jokaisella veronsa maksavalla kansalaisella tulee olla aito mahdollisuus omien tarpeiden mukaisesti asiointiin myös perinteisiä asiointikanavia käyttäen. Tämä tarkoittaa asiakaspalvelun, perinteisten asiointikanavien sekä riittävän palvelustieverkoston ylläpitämistä ja kehittämistä.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Verohallinnon sähköisiä palveluja kehitetään digiasioinnin helpottamiseksi ja laajan käyttöönoton varmistamiseksi.
- Sähköistä asiointia ei säädetä pakolliseksi.
- Oletusarvoisen sähköinen asiointi toteutuessa kansalaisille turvataan myös aito mahdollisuus asiointiin perinteisissä asiointikanavissa.

VEROTUKSEN MUUTOKSENHAKUAIKOJA LYHENNETÄÄN JA KUSTANNUSTEN KORVAAMISTA LAAJENNETAAN

Verotuksen oikaisuvaatimusten käsittely on ollut pitkään ruuhkautunut. Vaikka tilanne on ollut paranemaan päin, on jatkossa voitava varmistaa, etteivät käsittelyajat pääse uudelleen venymään kohtuuttomasti.

Veronmaksajien oikeusturvan toteutuminen on varmistettava huolehtimalla asioiden viivytyksettömästä käsittelystä. Käsittelyaikoja on lyhennettävä viimekädessä esimerkiksi säätämällä ehdoton määräaika oikaisuvaatimusten käsittelylle hallinnossa.

Aiheelliset muutoksenhakukustannukset on korvattava veronmaksajille nykyistä laajemmin myös oikaisulautakuntamenettelyssä, jos tarve muutoksenhauille johtuu verotuksen toimitamisen yhteydessä tehdystä hallinnon tulkinta- tai menettelyvirheestä.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Verotuksen muutoksenhaussa varmistetaan käsittelyaikojen pysyminen kohtuullisina.
- Aiheelliset muutoksenhakukustannukset korvataan nykyistä laajemmin.

3. Rakenneuudistukset: sosiaaliturva ja sote

SOSIAALITURVAN UUDISTUKSESSA LÄHTÖKOHTA KANNUSTAMINEN AKTIIVISUUTEEN

Vaalikauden aikana edistetään sosiaaliturvan uudistamista. Tulonsiirtojärjestelmiä kehitettäessä keskeinen lähtökohta tulee olla niiden, palvelumaksujen ja progressiivisen tuloverotuksen yhteisvaikutusten tarkastelu. Kokonaisuuden tulee olla aina omatoimiseen tulonhankintaan kannustava.

Sosiaaliturvan uudistamisen on edistettävä tavoitteita työllisyysasteen nostamisesta pidemmällä aikavälillä 80 prosenttiin, tehdyn työn määrän lisäämisestä sekä etenemisestä osapäiväisestä kokoaikaiseen työhön.

Yleinen tarveharkintainen vähimmäisturva, eli nykyinen toimeentulotuki ja osittain asumistuki, on jatkossakin säilytettävä sekä tarve- että tuloharkintaisena. Vähimmäisturvaa myönnetään elämisen kannalta välttämättömiin menoihin. Tällöin tiukka ja yksityiskohtainenkin tarveharkinta on välttämätöntä. Vähimmäisturvaa ei tule kehittää nykyistä kaavamaisempaan suuntaan.

Tuloverojen yleinen ankara progressiivisuus sekä tulo- ja tarveharkintaiset tulonsiirrot, kuten asumistuki ja toimeentulotuki, huolehtivat varsin tehokkaasti lapsiperheiden keskinäisestä tuloerojen tasauksesta. Näiden päälle tulevat usein vielä tulosidonnaiset päivähoitomaksutkin.

Perhekustannusten tasauksen asiallinen peruste on lapsen huoltaminen, mistä aiheutuvat kustannukset alentavat myös vanhempien veronmaksukykyä saman tuloisiin lapsettomiin verrattuna. Tällaisen tulonsiirron on luonnollisesti oltava verovapaa ja se on myönnettävä tasapuolisesti kaikista lapsista. Lapsilisällä tasataan tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti perhekustannuksia lapsiperheiden ja lapsettomien kotitalouksien välillä.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Vaalikauden aikana edistetään sosiaaliturvan uudistusta.
- Tulonsiirtojen yleisenä lähtökohtana on kannustaminen omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen.
- Perhekustannusten tasaus toteutuu tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti verovapaiden lapsilisien avulla.

SOTE-UUDISTUKSEN JATKOKEHITYKSEN ON JOHDETTAVA MENOSÄÄSTÖIHIN

Sosiaali- ja terveystalvvelujen uudistamisen (sote) jatkokehityksessä perustavoitteena on oltava hyvinvointialueiden palvelutuotannon kustannuspaineiden purkaminen toimintaa kehittämällä. Hyvinvointialueille on myös varmistettava riittävät mahdollisuudet järjestää laadukkaat palvelut joustavasti ja kustannustehokkaasti.

Tavoiteltuihin kustannussäästöihin on päästävä parantamalla sote-palvelujen tuottavuutta, ei tinkimällä palveluiden laadusta. Tämä on aikaansaataava muun muassa toimintaa tehostamalla ja järjeistämällä sekä teknologiaa hyödyntämällä.

Valtio rahoittaa sote-palveluja tuottavat hyvinvointialueet, joilla ei ole omaa verotusoikeutta. Näin tulee olla myös tulevaisuudessa. Valtion rahoitukseen liittyvää riskiä pehmeästä budjet-tirajoituksesta on määrätietoisesti torjuttava. Valtion ohjauksella on varmistettava, että sote-palveluista vastaavat hyvinvointialueet pysyvät asetettavissa kustannusraameissa.

VERONMAKSAJIEN NÄKEMYS:

- Sote-uudistuksen jatkokehityksen on johdettava tavoiteltuihin kustannussäästöihin parantamalla palveluiden tuottavuutta, ei tinkimällä palveluiden laadusta.
- Hyvinvointialueiden edellytykset järjestää palveluja joustavasti ja tehokkaasti myös yksityisiä palvelutuottajia tarpeen mukaan hyödyntäen on varmistettava uudistuksen jatkokehityksessä.
- Kaikkien hyvinvointialueiden on sitouduttava yhteisiin kustannus-raameihin ja kehitettävä omaa toimintaansa niiden puitteissa.

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO

KALEVANKATU 4, 00100 HELSINKI

PUH. (09) 618 871

VERONMAKSAJAT.FI

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa